
Zespół Szkół Nr 3 w Przytkowicach

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII

rok szk. 2026/2027

klasa 4

NAUCZYCIEL PROWADZĄCY ZAJĘCIA

1. Kamil Janicki

Dział I: Co to jest historia?

<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
- rozróżnia terminy: współczesność, przeszłość, historia, opowieść, fikcja, legenda, - charakteryzuje terminy chronologiczne: era, tysiąclecie, wiek oraz odnajduje daty na osi czasu, - określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie oraz oblicza upływ czasu między wydarzeniami w	- wyjaśnia przydatność historii jako nauki we współczesnym świecie, - dokonuje podziału źródeł historycznych, - wyjaśnia terminy: chronologia, okres p.n.e. i n. e., zamienia cyfry arabskie na rzymskie, porządkuje fakty i epoki historyczne oraz odnajduje je w czasie, - wskazuje wydarzenie wcześniejsze w	- wskazuje przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych, - charakteryzuje terminy: era, epoka historyczna oraz określa ramy czasowe epok historycznych, - określa początek i koniec wieku, a wydarzenia z obu er umiejscawia na osi czasu, - obrazuje terminy: legenda, symbol i charakteryzuje symbole z legendy mapy, a także	- omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów, - wyjaśnia, czym jest kartografia, kreuje proste plany miejscowe, - obrazuje okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery oraz podaje przykłady innych rachub mierzenia	- kreuje podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie oraz ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych, - charakteryzuje główne epoki historyczne, - omawia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej, - przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych

ramach jednej ery, • wykazuje różnice między mapą a planem, • wyjaśnia czym jest źródło historyczne,	czasach p. n. e. i oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er	odczytuje z mapy podstawowe informacje	czasu, • oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er, • rozróżnia mapę geograficzną, polityczną i historyczną	
--	---	---	--	--

Dział II: Moja mała i wielka ojczyzna

<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
• interpretuje określenie „symbole narodowe”, wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice, • posługuje się terminami: ojczyzna, patriotyzm i podaje przykłady pamiątek rodzinnych	• określa związki: naród – polskie symbole narodowe, przedstawia najważniejsze święta państwowe oraz wskazuje na mapie stolicę państwa, • wyjaśnia terminy: ród, drzewo genealogiczne oraz wymienia przykłady znanych sobie postaw patriotycznych	• wyjaśnia termin „region”, wskazuje na mapie główne krainy historyczne Polski oraz największe miasta, opisuje genezę najważniejszych świąt państwowych, • opisuje termin „tradycja” i podaje przykłady rodzinnych i regionalnych tradycji	• definiuje termin „Polonia”, wymienia przykłady dziedzictwa narodowego Polaków, • definiuje określenie „mała ojczyzna” oraz kreuje lokalny przewodnik zawierający zabytki okolicy	• omawia genezę polskich symboli narodowych, kreuje przewodnik po własnym regionie, • odnajduje i wymienia wybitne postaci i wydarzenia w dziejach miejscowości oraz regionu

Dział III: Narodziny cywilizacji

<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>koczowniczy i osiadły tryb życia</i>, - potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt, - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cywilizacja, kanał</i>	- poprawnie posługuje się terminami: <i>hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia</i>, - opisuje życie ludzi pierwotnych, - poprawnie posługuje się terminami: <i>cywilizacja, koczowniczy i osiadły tryb życia, kanał</i>	- porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym, - opisuje role wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji, - Zna pojęcia: <i>państwo-miasto, Palestyna, Dekalog, Judaizm, monoteizm, Żyzy, Półksiężyc</i>,	- Wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia, - Wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej, - Tłumaczy w jaki sposób powstały pierwsze państwa, - Objaśnia różnice między prawem zwyczajowym a prawem skodyfikowanym,	- Analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące, - Porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców, - porównuje wynalazki poznanych cywilizacji, - Wymienia współczesne przedmioty, których powstanie

<i>nawadniający, Starożytny Egipt, piramida, faraon, sarkofag, politeizm, hieroglify, rewolucja neolityczna,</i> • wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka, • wskazuje na mapie: Starożytny Egipt oraz Nil • opisuje wygląd piramid • porównuje wygląd hieroglifów i pisma współczesnego,	<i>nawadniający, Starożytny Egipt, piramida, faraon, sarkofag, politeizm, hieroglify,</i> • Opisuje zakres władzy faraona, • Wie czym zajmował się: faraon, urzędnik, kapłan, kupiec, rzemieślnik, chłop, • Zna pojęcia: <i>Mezopotamia, Tygrys, Eufrat, Kodeks Hammurabiego, Ziggurat, rewolucja neolityczna,</i> • Wymienia osiągnięcia pierwszych cywilizacji (Egipt, Mezopotamia), • Wskazuje na	• Wyjaśnia zasadę <i>oko za oko, ząb za ząb,</i> • wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej oraz pojęcie <i>Egipt darem Nilu,</i> • Rozumie pojęcie <i>despotyzmu</i> • Rozumie zależności społeczne Starożytnego Egiptu (<i>Piramida społeczna Egiptu</i>), • podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan, • Wskazuje różnice między politeizmem a monoteizmem, •	• Wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny, • opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy, • Potrafi przyporządkować dane osiągnięcia do omówionych cywilizacji (Egipt, Mezopotamia), • Wskazuje na mapie miejsca powstania cywilizacji Azji (Indie, Chiny), • Wymienia wybrane osiągnięcia pierwszych cywilizacji Azji (Indie, Chiny),	było możliwe było możliwe dzięki osiągnięciom pierwszych cywilizacji, • charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutenchamona, popiersie Neferetiti), piramidy w Gizie, świątynia Abu Simbel,
--	---	---	--	---

	mapie obszar: Mezopotamii, Tygrys, Eufrat,			
--	--	--	--	--

Dział IV: Dziedzictwo starożytnej Grecji				
<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
- Wskazuje na mapie starożytną Grecję, - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>demokracja, miasto-państwo, obywatele,</i>	poprawnie posługuje się terminami: <i>Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, Akropol, agora, kolonia, mity, heros, politeizm,</i>	- Wyjaśnia wpływ warunków geograficznych na życie starożytnych Greków, - Wie kim był Perykles, Homer, - Wymienia urzędników	- rozumie przyczyny powstania polis, kolonizacji greckiej, - opisuje, w jaki sposób walczyli starożytni Grecy oraz zna pojęcie <i>hoplita,</i>	- wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną, - wyjaśnia w jaki sposób kultura grecka

<i>agora, Akropol, filozofia, igrzyska olimpijskie, mitologia, mity, heros, politeizm, teatr,</i> • przy pomocy nauczyciela wymienia najważniejszych bogów greckich, • przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten, • opisuje rolę sportu w życiu codziennym, • przy pomocy nauczyciela opisuje, czym był grecki, • Wymienia co najmniej 3 osiągnięcia starożytnych Greków,	<i>teatr, filozofia, igrzyska olimpijskie,</i> • Wskazuje na mapie Ateny, • Charakteryzuje demokrację Ateńską, • Charakteryzuje panteon grecki oraz cechy szczególne dla bogów greckich • Wskazuje dyscypliny sportowe uprawiane podczas igrzysk, • Wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji oraz znaczenie teatru greckiego,	ateńskich oraz ich kompetencje, • Opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach, • Zna sposoby oddawania czci bogom, wie, gdzie była siedziba bogów greckich, • Zna datę pierwszych starożytnych igrzysk olimpijskich, • opisuje charakter i cele antycznego teatru, • charakteryzuje filozofie grecką i filozofów z nią związanych, • wie w jaki sposób nagradzano zwycięzców igrzysk	• wskazuje różnice między komedią a tragedią, • opisuje wybrane miejsce kultu starożytnych Greków, • omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków, • przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich starożytnych Greków, • porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi, • porównuje osiągnięcia cywilizacji Greków z dotychczas poznanymi cywilizacjami (Egipt, Mezopotamia),	rozprzestrzeniła się na Morzu Śródziemnym, • wskazuje znaczenie religii, sportu i teatru jako czynników integrujących starożytnych Greków, • dostrzega integrujący charakter sztuki i nauki greckiej, • podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę, • porównuje wychowanie ateńskie i spartańskie, • dostrzega różnice w ustrojach wybranych polis (Ateny, Sparta), • Ocenia, które z dokonań Greków jest najwybitniejsze
---	--	---	---	---

		olimpijskich, • rozumie znaczenie pisma dla cywilizacji starożytnej Grecji,	• rozpoznaje pisma dotychczas poznanych cywilizacji (Egipt, Mezopotamia, Grecja),	i uzasadnia swoją odpowiedź,
--	--	--	---	-------------------------------------

Dział V: Dziedzictwo starożytnego Rzymu

<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
• potrafi wskazać na mapie Rzym, imperium rzymskie, • zna pojęcie: <i>królestwo, republika, cesarstwo</i>, • przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cesarz, gladiator, amfiteatr, akwedukt, łuk triumfalny, chrześcijaństwo, niewolnicy, obywatele, łacina, prawo</i>	• zna położenie na mapie Półwyspu Apenińskiego, • poprawnie posługuje się terminami: <i>cesarz, gladiator, amfiteatr, akwedukt, łuk triumfalny, chrześcijaństwo, niewolnicy, obywatele, łacina, prawo rzymskie, Italia, cesarstwo, republika, królestwo, dyktator</i>,	• charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy, • wskazuje kompetencje urzędników rzymskich, • wskazuje przyczyny i skutki rzymskich podbojów, • opisuje przyczyny podziału Rzymu na wschodni i zachodni, • zna pojęcie Rzymu jako Wiecznego Miasta,	• porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską, • rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki rzymskiej, • wskazuje efekty podbojów rzymskich, • wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium, • wyjaśnia wpływ	• Wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu republika przez Rzymian i współcześnie, • Omawia różnice między republiką a cesarstwem, • Dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat, • Analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa oraz wskazuje powody przyjmowania chrześcijaństwa przez różne grupy społeczne cesarstwa rzymskiego,

<i>rzymskie, Biblia,</i> • przy pomocy nauczyciela omawia religię Rzymian, • wie skąd brali się niewolnicy, • wie kim był Jezus Chrystus, Gajusz Juliusz Cezar i Oktawian August,	<i>konsul, senator, senat, trybun ludowy, patrycjusze, plebejusze, kwestor, pretor, Biblia,</i> • przedstawia legendarne początki Rzymu, zna datę jego powstania, • zna zasady funkcjonowania republiki rzymskiej, • zna datę upadku Cesarstwa rzymskiego na zachodzie, • wymienia rzymskie urzędy, • wymienia bogów rzymskich, • omawia założenia chrześcijaństwa, • wie jak	• wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw, • zna rolę Forum Romanum, • omawia najwybitniejsze dzieła sztuki architektonicznej w starożytnym Rzymie, • wyjaśnia rolę prawa rzymskiego i funkcjonowania państwa, • wskazuje wiek i miejsce powstania chrześcijaństwa, • wyjaśnia czym różni się chrześcijaństwo od Judaizmu, • wyjaśnia, dlaczego władze Rzymu odnosiły się wrogo do ludności chrześcijańskiej, • wyjaśnia	Greków na kulturę rzymską, • wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy (romanizacja), • uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii, • wskazuje przyczyny upadku cesarstwa rzymskiego na zachodzie, • Wskazuje kierunki rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa,	• Opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie, • Ocenia, które z dokonań Rzymian uznaje za najwybitniejsze i dokonuje jego oceny, • Dostrzega potrzebę tolerancji religijnej w oparciu o historię starożytnego Rzymu,
--	--	---	---	---

	funkcjonowała armia rzymska,	znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa, • opisuje okoliczności upadku cesarstwa rzymskiego na zachodzie,		
--	---------------------------------	---	--	--

Uczeń ma możliwość uzyskania wyższej oceny z historii poprzez przygotowanie i przedstawienie prezentacji w tematyce wcześniej ustalonej z nauczycielem.

Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą.

W stosunku do uczniów posiadających opinię lub orzeczenie wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną powyższe wymagania będą realizowane zgodnie z zaleceniami dotyczącymi dostosowania wymagań zawartymi w opiniach i orzeczeniach.